

10-20% POPUSTA ZA BINKOŠTI!

Natančneje v
vseh prodajalnah
TIVAR OBLEKE

„Primate denuncianta“

«Slovenec» od 20. maja 1936 prinaša pod tem naslovom sledeči dopis:

«Pod tem naslovom je prinesel »Učiteljski tovariš« z dne 19. marca 1936 daljši članek, podpisan od šolskega upravitelja Lojzeta Zupanca. V tem članku vzbujajo pisec usmiljenje pri bralcih, ker učitelji tako silno trpe pred denuncijanti. (Podčrtal jaz L. Z.) Potem pripoveduje sledeče:

«Znan mi je slučaj, ko je učitelj s palčico, s katero je učencem na stenskem zemljevidu razkazoval zemljepisne znake, mimogrede opozoril učenko na njeno nepazljivost in motenje pouka. Napravil je »dejanje«, ki ga zakon o narodnih šolah zabranjuje. A učenkin oče, znan izsiljevalec in pijanec, je napisal učitelju pismo ter zahteval 200 Din, sicer da ga bo ovadil pristojnim oblastem, ker je z »udarcem« napravil učenki na roki poškodbo. Učitelj se je zavedal, da je storila palčica samo rahel in omembe vreden opomin in kajpa ni reagiral na to izsiljevalno pismo. Kmalu pa se je moral za to »poškodbo« zanimali na sodišču, kamor je bil pozvan na zadovno ovadbo. Tamkaj pa so s pomočjo zdravniškega pregleda ugotovili, da je imela učenka na roki poškodbo, ki je izvirala iz opekline na zapetju, torej na najbolj občutljivejšem mestu roke. Prebrisani roditelj in inčijator njegove ovadbe sta bila torej le premalo prebrisana, ko sta učenki namazala roko na tem občutljivem mestu z neko tekočino, ki je pustila sicer sledove, a ne v podplutbi (udarec), temveč v mehuru in značilni rdečkasti koži v njegovi okolici (opeklina). Vem, vsega tega bi ne bilo treba, če bi se ta učitelj iz principa niti ne dotaknil s palčico učenke, tudi najboljši pedagog stori včasih v okoliščini težkih razmer (prenapolnjen razred itd.) malo pogreško. In še to: ovaditelj je vložil ovadbo po nasvetu tribuna, kateremu je bil učitelj trn v peti radi tega, ker ni trobental v njegov politični rog. Le-ta je pomagal očetu pri zasnovi tega umazanega dejanja in žel z njim vred tudi zasluženo sramoto ter si prislužil legitimacijo denuncianta.»

Vse to pripovedovanje ne omenja niti kraja niti imena nesrečnega očeta, pa se mi vendar zdi potrebno par besed dodati k temu članku šol. upravitelja Zupanca:

«Moj sin mi je ponovno tožil, da ga dražijo součenci z nazivom »kralje«. Sicer je to lep naziv, ker pa se ga šolski otroci poslužujejo zato, da tovariša dražijo, sem se obrnil na šolskega upravitelja Zupanca z dopisom, v katerem sem ga pozival, naj pri otrocih izposluje, da zbadanje mojega sina opuste. Moje pismo je bilo precej rezko (podčrtal jaz L. Z.), to pa zato, ker sem slišal od otrok, da je šolski upravitelj, čeravno znabiti nehoti, dal šolskim otrokom povod za zbadanje mojega sina in drugih mojih otrok. To pismo je upravitelj poslal okrajnemu načelnstvu v Ljubljano, ki ga je uradnim putem odstopilo drž. tožilstvu; to pa me je tožilo po § 302 kaz. zakona.

Pri razpravi je moj zagovornik v moje opravičenje pojasnil ves slučaj. V odgovor na to je g. upravitelj pred sodiščem natančno opisal vse dogodke tako, kakor so gori med »—«. (Podčrtal jaz L. Z.) Ko je na to moj zagovornik opozoril šolskega upravitelja, da me

je nazval v članku »Učiteljskega tovariša« znanega izsiljevalca in pijanca, je šol. upravitelj odgovoril: »Tam sem imel v mislih nekoga drugega.»

Pri tej trditvi je ostalo kljub temu, da mu je moj zagovornik predočil, da je nemogoče, da bi se zgodila dva popolnoma enaka slučajja, zlasti je nemogoče, da bi bili dve učenki dobili enaki poškodbi na roki, ki bi izvirali iz opeklin na zapetju, da bi bili namazani z jedko tekočino, ki je pustila sledove itd. itd. (Podčrtal jaz L. Z.)

Naj zve javnost o vsem tem. Jaz pa vprašam šolskega upravitelja Zupanca, če mi je pripravljen dati za »znanega izsiljevalca in pijanca« primerno zadoščenje ali pa s polnim pogumom zapisati in povedati, da gre gori navedeni članek v »Učiteljskem tovarišu« name, potem si bom poiskal zadoščenje sam. — Petek Alojziji, krošnjar, Skocijan pri Turjaku.»

Tako, članek je potreboval torej čela dva meseca, da je reagiral na moj članek v »Učiteljskem tovarišu«. Sam priznava v uvodu svojega članka, objavljenega v »Slovenec«, da učitelji tako silno trpe pred denuncijanti. Kako, da se je baš on oglasil na moj članek v »Učiteljskem tovarišu«, mi je uganka. Saj moj članek vendar ni, kakor Petek sam priznava, omenjal niti kraja niti imena prizadetega učitelja in očeta.

Jaz mu tega ne zamerim. Mogoče si bo o tem, na njegov apel, javnost ustvarila svoje posebno mnenje. Kaj pa naj mu še odgovorim, če sam piše, da sem pred sodiščem natančno opisal vse dogodke tako, kakor so gori med »—«? Zame je to pojasnilo zadostovalo, za sodnika menda tudi, ker ga je upošteval. Pa naj javnost zve tudi to, da je bilo omenjeno pismo ne samo rezko, ampak v nasprotju z vsemi pravili, ki veljajo za dostojnega in krščansko usmerjenega človeka. Ker pa sem bil zase prepričan, da je Petek kot oseba zame čisto brezpomembna, če ne bi nanj vplivala neka tretja oseba, sem mu pred sodiščem ta prestopak blagohotno opravičil, le s pripombo, če bo svoje nepremišljeno dejanje pismeno preklical (na kar je njegov zastopnik na sodnikovo izrecno vprašanje pristal) in če se bo s tem sprijaznilo tudi drž. tožilstvo v Ljubljani, ki je Petka zasledovalo po § 302 kaz. zakona.

Ker pa do danes Petkovega pismenega preklica v tej zadevi še nisem prejel, kljub temu, da je od razprave minilo že več kot mesec dni, domnevam, da se drž. tožilstvo v Ljubljani najbrže ni sprijaznilo z mojim opravičujočim nastopom napram Petku. Mogoče je baš radi tega objavil svoje vrstice v »Slovenec« od 20. maja, ki pa so pri vseh pametnih ljudeh naletele na gluha ušesa. Moja vest je čista. Poimensko pozvan po Petkovem članku sem s tem nanj odgovoril, čudim pa se, da se je Petek oglasil na moj članek »Primate denuncianta«, ko sem vendar mislil, da on ni z njim prav nič v »zlahti«. Zahvaljujem se mu pa na tem mestu, da je s svojim odzivom na moj članek osvetlil vso zadevo s tiste strani, ki jo jaz zaradi dostojnosti svojega članka v »Učit. tovarišu« nisem mogel.

Lojze Zupanc,
šolski upravitelj v Skocijanu pri Turjaku.

da potrebuje obratni kapital, ki pa leži zunaj. Nujno prosimo vse one šole, ki imajo še odprt račun, da poravnajo zaostanke do 15. junija t. l. Po tem roku bo odbor zaprosil kr. bansko upravo, da odpiše dolg od nagrad za pouk. — Odbor učit. kmet. nad. šol.

— Na Višji gospodinjjski šoli dr. Krekovi v Ljubljani VII se vrši štiritredenski gospodinjjski - kuharski tečaj za učiteljice in absolutne srednje šole od 2. do 30. julija t. l. Poučevalo se bo: kuhanje in konserviranje, gospodinjstvo in serviranje, šivanje in krojno risanje. — Priglase sprejema vodstvo šole do 28. junija t. l.

— Anketa o življenju šolskih otrok v dravski banovini. Nekatera šol. upraviteljstva so poslala izpolnjene liste, ki se tičeje te ankete, Pedagoški centrali v Mariboru. Radi tega opozarjamo, da Pedagoška centrala ni za to kompetentna, ampak da je treba izpolnjene vprašalnike poslati po službeni poti kralj. ban. upravi v Ljubljani. — Pedagoška centrala v Mariboru.

— ZAMUDNIKI KRŠKEGA UČITELJSKEGA DRUŠTVA poravnajte članarino točno ob dospelosti plače. Prosim vas ne delajte nam nepotrebnih stitnosti in stroškov. Tudi mi moramo biti točni napram sekciji. Proti tovarišem (cam), ki sploh ne plačujejo, ali so se odselili in niso poravnali svojih članskih prispevkov, bomo v slučaju nelikvidiranih dolgov morali podvreči pravno pot. Prosimo vas torej, rajši poravnajte. Odbor.

— Maturantom ljubljanskega učiteljskega društva. Tudi ob 15 letnici mature bi se zbrali, najbolje v prvi polovici julija izven Ljubljane. Predlogi dobrodošli, večina odloča! — Slavko Mrovlje, učitelj, Slovenjgradec.

— Tovariši maturanti koprškega učiteljskega društva iz l. 1901. Še mesec dni nas loči, ko smo se polni nad razšli pred 35 leti. Doslej se še nismo sestali k nobenemu uradnemu jubileju. Saj nas je tudi malo ostalo iz našega letnika, katerega je posebno razredčila svetovna vojna. — Da obudimo spomine na lepa dijaška leta, prijetne in grenke doživljaje, ki so sledili v 35 letih, predlagam, da se letos brezpogojno sestanemo. — Dobrodošli nam bodo tudi tovariši starejših letnikov koprškega učiteljskega društva, ki niso obhajali svojih jubilejev in se že ob tej priliki pomladiti. Lepo bi bilo, ako bi se vršili vsi že napovedani in še nameravani jubileji Koprčanov in Goričanov istočasno v enem kraju, kjer bi se končno vršil še skupni sestanek. — Kje in kdaj se sestanemo, prosim soščolce in ostale za sporočilo po dopisnici. — Tovariške pozdrave! Vinko Gregorič, učitelj pri prosvetnem oddelku kralj. banske uprave v Ljubljani.

— Tovariša slikarja Vidmarja razstavljata. Po daljšem presledku bosta tovariša slikarja Drago in Nande Vidmar razstavila svoja najnovejša dela v Jakopičevem paviljonu. Vse od l. 1921, ko sta se prvič pojavila pred umetniškim forumom v Ljubljani, sta bila izredno aktivna in na vseh pomembnejših inozemskih in jugoslovanskih umetniških razstavah sta razstavljala svoja dela z največjim uspehom in priznanji. Njuna poslednja razstava leta 1935. v Zagrebu, je vzbudila vseobčo pozornost in stroga hrvatska kritika ju uvršča med reprezentante sodobne likovne umetnosti. Razstava v Ljubljani, ki jo bo otvoril g. dr. Franc Stele v petek, 29. maja

ob 19.50 v Jakopičevem paviljonu, nam bo prikazala vso umetniško žetev poslednjega časa. Njuna dela so tako tesno spojena z resničnim življenjem naše zemlje in našega človeka, upodabljanje tako živo in iskreno, da bo ta razstava umetniški dogodek, ki ga ne smemo prezreti. Naša dolžnost je, da s posebnom razstavo podpremo ta redek primer dveh resnih idealnih umetniških borecev.

— Na banovinski vinarški in sadjarski šoli v Mariboru prične novo šolsko leto dne 15. septembra t. l. Šola je dvoletna ter ima internat za 60 gojencev in 58 ha veliko posestvo z vsemi kmetijskimi panogami in potrebnimi gospodarskimi objekti. — Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let ter z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Kmečki sinovi, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma, imajo pri sprejemu prednost. Mesečna vzdrževalnina se določi po premoženjskih razmerah prisilcev ter znaša od 25 do največ 300 Din. — Prošnje za sprejem (kolek 5 Din) je poslati ravnateljstvu najkasneje do 15. julija t. l. ter priložiti: krstni list; domovnico; odpustnico, odnosno zadnje šolsko spričevalo; spričevalo o npravosti pri onih prisilcih, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole; obvezno izjavo staršev, odnosno varuha, da bodo krili stroške šolanja. Pridni sinovi manj premožnih posestnikov, ki reflektirajo na znižanje mesečne vzdrževalnine in žele banovinsko štipendijo sreskega kmetijskega odbora, morajo priložiti tudi premoženjski izkaz z uradno navedbo višine zemljiškega davka ter gospodarskega stanja staršev, odnosno varuha. Taki prisilci naj zaprosijo istočasno za primerno štipendijo pri svojem sreskem kmetijskem odboru. — Podrobnejša pojasnila daje na željo ravnateljstvo.

— Učitelji, ki so odslužili kadrski rok in so bili v zadnjem času po lastnem pristanku postavljeni za uradniške pripravnike, četudi so bili pred nastopom vojaške službe že v IX. skupini, naj takoj vložijo prošnjo za IX. položajno skupino. To je potrebno, da jim bo moči priznati prejšnji položaj, čim bo ustvarjena možnost po bužetu.

— Organizacija knjižarjev v Ljubljani namerava izdati skupen seznam vseh slovenskih knjig, ki se sedaj nahajajo še v prometu. Zato se obrača na vse javne in privatne založbe in samozaložbe s prošnjo, da ji sporoče podatke svojih izdaj v svrhu katalogizacije:

1. ime avtorja,
2. naslov knjige,
3. obseg knjige (strani),
4. leto izdaje,
5. cena za broširano in vezano knjigo,
6. ime in naslov založnika.

Ker je ta katalog nujno potreben — ne le vsakemu knjižarju, ampak tudi slehernemu inteligentu, kakor tudi kupcu slovenske knjige — smo prepričani, da se boste naši prošnji sigurno nemudoma odzvali, posebno ker je to v prvi vrsti v osebnem interesu vsakega založnika. Katalogiziranje bo popolnoma brezplačno. — Podatke se prosi nasloviti na Organizacijo knjižarjev v Ljubljani, sprejema jih pa vsaka knjižarna v Ljubljani.

— Vpisovanje v otroški vrtec na držav. učiteljski šoli se vrši od 25. do 29. maja 1936 od 8. do 9. ure v otroškem vrtcu. Starost dopolnjeno 5 let. Ravnateljstvo.

Splošne vesti

Vabilo na

IZREDNI OBČNI ZBOR »UČITELJSKEGA ZDRAVILJSKEGA DOMA V ROGAŠKI SLATINI, registrov. zadr. z omejj. zavezo«, ki se bo vršil v soboto, dne 6. junija 1936 ob 17. uri v Rogiški Slatini — meščanska soba zdraviliške restavracije.

Dnevni red:

1. Overovljenje zapisnika XVI. občnega zbora.
2. Računski zaključek (letno poročilo) za poslovno leto 1935: Prečiščenje bilance po naročilu »Zveze«.
3. Služajnosti.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se bo vršil pol ure pozneje drug občni zbor, ki bo sklepal ne glede na število zastopanih združnikov.

Dol pri Hrastniku, dne 23. maja 1936.

Anton Gnuš, s. r., nač. Vičko Jurko, s. r., taj.

SKUPNO ZBOROVANJE V ROGAŠKI SLATINI

Navodila udeležencem.

Pevski zbor ima za ves čas svojega bivanja rezerviran hotel Solnce za prehrano, občni zbor in vaje. Pri prihodu vsakega vlakla bo na postaji tovariš domačin z znakom JUJ. Pri njem se bodo dobila vsa pojasnila, tudi glede stanovanj. Radi reda in točne postrežbe pri obedu se naj udeleženci razdelijo po restavracijah: Celje v zdraviliški restavraciji, Laško v hotelu Pošta, Šoštanj in Gornji Grad v stari Švicariji, Konjice in Slov. Bistrica v novi Švicariji, Kozeje in Šmarje pri Ogrizku.

Tudi na zajtrk in malico naj gredo člani posameznih društev v njim določene lokale. Le, če se bodo udeleženci ravnali točno po teh navodilih, se jim more jamčiti točna postrež-

ba. Hrana bo glede cene in kakovosti povsod enaka.

Zborovanje se začne točno ob pol desetih. Predprodaja vstopnic za koncert se bo vršila pred in po zborovanju, da se prepreči naval na blagajno pred koncertom. Učiteljsvo se naproša, da si nabavi vstopnice v predprodaji.

Mogoče bo ogled nalivalnice in podzemeljskih vrelcev.

— Tovariši, tovarišice, ki nameravajo študirati sinove, opozarja »Učiteljski dom« v Ljubljani, Zibertova ul. 27, da bo imel v svojem internatu za prihodnje šolsko leto nekaj praznih mest. Zahtevajte takoj prospekte, da ne bo prepozno.

— Zadruga »Dom učiteljic« v Ljubljani javlja vsem tovarišcem, da bo »Jugoslovska ženska zveza«, sekcija za dravsko banovino priredila v počitnicah tečaj za javno vzgojo žene, ki se bo vršil od 24. do 26. avgusta t. l. Tečaj je namenjen predvsem intelektualkam, ki žive med narodom. Vsa predavanja bodo v strokovnjakovih rokah. Zato vabimo vse tovarišice, ki se zanimajo za javna vprašanja, naj ne zamude ugodne prilike. Ker se bo vršil tik za pedagoškim tečajem, je pripraven čas posebno za učiteljice, ki se udeležijo lahko obeh. — Za hrano in stanovanje se bodo preskrbele najugodnejše cene, režijski stroški bodo nanesti za vsako udeleženko približno 30 Din. — Tečaj se bo vršil le ob zadostnem številu udeleženk, zato je nujno potrebno, da se prigrasite do konca junija. Prijave je nasloviti na zadrugo »Dom učiteljic« v Ljubljani, šola pri Sv. Jakobu.

— Kmetstvo nadaljevalnim šolam. Mnogo voditeljev je naročilo brošure »Zlati nauki«, ne da bi bili poravnali doslej račun. Odbor ima v pripravi že novo delce o živinoreji to-

Listi

o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUJ

—**Zahteve jugosl. Pen-klubov:** Država in samoupravna telesa naj po svoji dolžnosti podpirajo književnost. Zagotove naj v svojih proračunih dovolj sredstev za podporo književnosti, pazijo naj na razvoj ljudskih knjižnic in naj sprejmejo zakon o knjižnicah, ki bi zagotovil sredstva, za redno njih delovanje in razvoj. Razpisujejo naj stalne letne nagrade, ki bi poživile književno ustvarjanje. Zagotovi naj se tudi svoboda umetnostnega književnega delovanja. (»Slovenec« 23. V.)

—**Penklubu za slovenski jezik.** V Zagrebu je bila sprejeta naslednja resolucija: Da se v bodoče prepreči vsaka možnost medsebojnega nesporazuma, so sklenili trije jugoslovanski centri Pen-klubov, zbrani 20. V. na medklubskem sestanku v Zagrebu, da skupno priznajo slovenski kulturi, književnosti in jeziku popolno pravico na samostojnost in pravico, da se jim nudijo pogoji neoviranega razvoja. (»Slovenski dom« 22. V.)

—**Glede na zahteve »Krščanske šole«,** ki so bile že omenjene na tem mestu prinaša »Pohod« od 20. V. daljši odgovor, v katerem pribija tole: Za razvoj dogodkov, ki jih moramo pričakovati, je zelo važno, da ugotovimo in pribijemo dejstvo, da so bile zahteve in resolucije, ki so naperjene proti naši narodni šoli, po ogromni večini plod gospodov, ki nimajo pravice govoriti kot »prizadeti starši« zaradi obstoječega celibata. Te ugotovitve so potrebne, ker nam je iz preteklosti predobro znano, kako se umetno ustvarja »ljudska volja«.

—**O razrešenem upravitelju pri Sv. Juriju** v Slov. gor. Vižintinu in njegovih zasluhah piše »Mariborski večernik« od 19. V.

—**Manjšinsko šolstvo pri nas.** »Pohod« od 20. V. piše: Za pečico priseljencev — Nemcev in ponemčenih, vzdržuje Jugoslavija veliko nemških šol, zlasti pa na naši severni meji in celo v Celju in Ljubljani. Kočevrji imajo dandanes več šol kakor pod Avstrijo. V Vojvodini je ustanovila za ondote priseljence Nemce, nemško učiteljske, gimnazijo in stotine čisto nemških osnovnih in meščanskih šol. Pod bivšo Madžarsko se svoj čas Nemcem v teh krajih še sanjati ni smelo o nemških šolah.

—**Problem srednje šole in nezaposleni diplomirani** je članek, ki je izšel v 6. zv. Glasnika Jug. prof. društva. Srednje šole so prenatrpane, istotako univerze, diplomiranci so na cesti, strokovnih šol je premalo. Na univerzah se je število dijakov v 10. letih pomnožilo za 1/2. V ministrstvu prosvete čaka nad 1000 prošenj diplomiranih in 2000 prošenj učiteljev za službo, je pa pri nas 45.17% nepismenih (vrbska 73% — dravska 7%) in 2000 tujih inženjerjev.

—**Napad na učitelja.** V Drenovu pri Prijepolju so imeli žegnanje. Pili so do večera. Nekdo je hotel od šol. sluge posodo, da bi pil vodo iz šolskega studenca. Ta mu je ni hotel dati. Nastal je preprič. Učitelj, ki je hotel miriti, je bil napaden, zadobil je 30 ran in ima več polomljenih kosti. (»Jutro« od 24. V.) Ali ne plačuje učitelj tudi pri nas marsikdaj za druge?

—**Sklepi štajerskih sadjarjev:** V Mariboru naj se nastavi potovalni učitelj za sadjarstvo ter določi kot njegov delokrog teritorij bivše mariborske oblasti. (»Slovenec« 21. V.)